

לקט אמרות
חז"ל, רעיונות,
עובדות והנהגות
מגדולי ישראל,
על מדות טובות
שצביאות
לאהבת הזולת,
הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
© אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס
בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל
רח' אבן עזרא 2 ירושלים 92424 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812

שבת קודש טז סיון תשע"א שבת - ירושלים 7:11 תלאביב 7:27 חיפה 7:20 מוצ"ש - ירושלים 8:29 תלאביב 8:32 חיפה 8:34 ר"ת 9:04

פרשת שלח

זיכוי והטבה לרבים

**ככל שירבה אדם בלימוד התורה וקיום המצוות,
כן יגדל להיטיב בכך עם אנשי מקומו !**

נלמד מהפסוק: "היש בה עץ אם אין" (פרק יג"כ)

ופירש רש"י: היש בה עץ - אם יש בהם אדם כשר שיגן עליהם בזכותו. ואמרו חז"ל בגמרא: הכי קאמר להו [=כך אמר להם] משה לישראל, ישנו לאותו אדם [איוב] ששנותיו כעץ ומגין על דורו כעץ (בבא בתרא טו.). וכתב בעל תורה תמימה לפרש ש"עץ" הוא תואר לצדיק לפי הנדרש בגמרא (תענית כה:): על הפסוק: "צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה" מה אוכל טעמו מחליף, אף צדיק. וכן על הפסוק "סר צילם מעליהם... אל תראום" (יד"כ) הביא רש"י: "סר צילם" - מגינם וחזקם, כשרים שבהם מתו, איוב שהיה מגין עליהם (סוטה לח). והכלי יקר מצא רמז לכך: סר "צילם" בגימטריה "עץ".

הגאון רבי חיים מוולאזין זצ"ל כותב (בספרו **נפש החיים** ד"כה): כל עוד ישנם אנשים בישראל שדבקים בהשי"ת ובתורתו בעיון ושקידה ויגיעה גדולה בתורה לשמה, ורק בתורת ה' חפצם כל הימים, אזי רק האנשים שבטלים לגמרי מעסק התורה מרוע בחירתם, המה ירדו שאול חיים, ומגורשים מהסתפח בנחלת עבדי ה' הדבוקים בו ובתורתו.

ועל כל פנים, אף שהעולם ירד מקדושתו ואורו בסיבת החוטאים הללו וכמעט שנחרב ח"ו כמו שאמרו חז"ל (בתנוד"א) כל זמן שבני אדם מבטלין מן התורה, מבקש הקב"ה להחריב את העולם וכדכתיב: "כי לה' מצוקי ארץ וישת עליהם תבל", ואין מצוקין אלא תלמידי חכמים, ואמרו: בכל יום יוצאים מלאכי חבלה מלפני הקב"ה לחבל את כל העולם כולו, ואלמלא בתי כנסיות ובתי מדרשות, שתלמידי חכמים יושבין בהם ועוסקים בתורה, היו מחבלים את כל העולם כולו מיד...

לאור זאת - כותב רבי חיים - איך לא יתלהב לב האדם, בהעלותו על לבו ענין זה, ואיך לא יפול עליו אימתה ופחד לבל יתרפה ח"ו מעסק התורה תמיד, כאשר יחשוב בלבו אולי ח"ו לעת כזאת, העולם כולו פנוי לגמרי מעסק התורה (לשמה), ואלולי שעוסק הוא בזה העת בהגיית התורה, היו נחרבים העולמות. ממילא הוא הנוטל שכר כולם. אחר שהוא אשר קיים והעמיד ברב כוחו את כל העולמות. לכן כיוונו חז"ל באומרם "חייב כל אדם לומר בשבילי נברא העולם" (סנהדרין לז).

באחת משיחותיו סיפר המשגיח הגה"צ **רבי יחזקאל לוויןשטיין זצ"ל**: זכרוננו, כאשר למדתי בראדין, אירעה באותה תקופה רעידת אדמה ביפן ונהרגו בה אלפי איש. עורר אז **החפץ חיים** רבות על מה ולמה אירע אסון זה. וזכורני שאמר שמכיון שביפן אין לומדי תורה לכן קרה להם זאת. ומבואר זאת בדברי חז"ל (מד"ר שמות כט"ט) "מהיכן הרעש נעשה... מיד השמים והארץ רועשים שנאמר וכו' וישראל מה היו עושים? הקב"ה מגין עליהם. עיי"ש.

זכות תורתו של הצדיק
כאשר נסע פעם הגאון מליסא - רבי יעקב לוברבוים זצ"ל (בעל נתיבות המשפט), נזדמן לו ללון בכפר אחד אצל החוכר היהודי. החוכר אמנם לא הכירו, אך ראה ושמע איך שכמעט כל הלילה לא פסק האורח פומיה מגירסא או מתפלה, ומתוך כך הבין כי איש צדיק וקדוש הוא.

בבוקר, כאשר עמד הגאון מליסא לנסוע לדרכו, הפיל החוכר לפניו את תחנונו כי יושיע את בנו החולה במחלה מסוכנת, על כך השיבו הגאון כי אינו צדיק ואינו פועל ישועות, אך בכל זאת בזכות כמה דפי גמרא שלמד בלילה, מברך הוא את החולה ברכת הדיוט, שיהיו לו דפי גמרא אלו למעוז ולמחסה ממחלתו. לאחר מכן נסע הגאון מליסא לדרכו.

והנה הוטב לחולה במפתיע, וכעבור מספר ימים קם מחוליו ונרפא כליל. אר"א חקר ודרש החוכר מי הוא זה היה אורחו בלילה ההוא, וכשנודע לו שהיה זה הגאון מליסא, נסע ובא לעירו כדי לפייס את אותו גאון וצדיק על אשר לא כיבדו כפי הראוי לו.

אמר לו הגאון מליסא: "תנוח דעתך, שאמנם כבדתני יותר מהראוי לי..."

מגדולי התורה והחסידות

איסור לשון הרע והוצאת דיבה

שלא לדבר לשון הרע ושלא להוציא שם רע על זולתו!

נלמד מהפסוק: "וינסו אותי זה עשר פעמים" (פרק יד-כב).

ואמרו חז"ל: בא וראה כמה גדול כח של לשון הרע. מנלן? ממרגלים. ומה המוציא שם רע על עצים ואבנים כך. המוציא שם רע על חברו על אחת כמה וכמה (ערכין שם). וצ"ב: אם הוציאו שם רע רק על עצים ואבנים מדוע נענשו בעונש כה חמור? אלא משום שיש בהוצאת שם רע, חסרון נוסף, שמגנה את מעשה השי"ת. ובמיוחד חמור הדבר כשהוא נסוב על ארץ ישראל אשר בחר בה ה' וקידשה מכל הארצות.

גדולי ישראל היו מקפידים, בכל הזדמנות, לשבח ולפאר את מעלותיה של ארץ ישראל. הגאון מוילנא, הגר"א זצ"ל, כתב (אדרת אליהו דברים א'): "מקור התורה והאכסניה שלה וגילוי של תורה הוא בארץ, בבחינת אוריא דארץ ישראל מחכים... עליונותו של ישראל על הגוים היא בחכמת התורה, וזאת כשישראל יושבים על אדמתם, והיא ברוכה בכל הברכות והסגולות הטובות הנמנות שם.

האדמו"ר מאוסטרובצה היה אומר: "אני מארץ ישראל אלא שבעוונותינו גלינו משם ואני שרוי באוסטרובצה... וכך כל אדם ששואלים אותו: מהיכן אתה? חייב לענות: אני מארץ ישראל, אלא שלעת עתה שרוי אני בבית ארעי..."

הוסיף האדמו"ר: לכן אומרים חז"ל: יוסף שהודה בארצו ואמר: "כי גנוב גונבתי מארץ העברים" - נקבר בארצו. משה שלא הודה בארצו ושתק בשמעו את בנות יתרו אומרות: "איש מצרי הצילנו מיד הרועים" - לא יקבר בארצו.

ולכאורה תמוה: הרי יוסף היה יליד הארץ, מה שאין כן משה שנולד במצרים והיה באמת איש מצרי? אולם כנראה - מבאר האדמו"ר - כי מאז שהובטחה הארץ לאברהם אבינו, אזי על כל יהודי לראות עצמו כתושב ארץ ישראל.

החזון איש אהב את ארץ ישראל בכל ליבו, כאשר בא אליו פעם תייר מארה"ב, שאלו: "באת להשתקע?" "לא!" ענה התייר. שאלו החזון איש: "האם מותר לצאת את ארץ ישראל?" נבוכ האורח ואמר: שמעתי, שאם באים מתוך כוונה לא להשתקע בה, אזי מותר לעזוב אותה.

אמר לו החזון איש: אינני מבין אותך, אתה טורח ומחפש נימוקים כדי למצוא דרך איך לעזוב את ארצנו, בו בשעה שאנו כולנו מתאמצים דווקא ומחפשים דרכים איך לעלות לארץ ישראל...? איך יתכן בכלל שאיש אשר חונק על ברכי התורה ולמד חומש בנעוריו, לא יראה חיבה ואהבה לארץ ישראל? כי מה הוא לומד בתורה? הוא לומד על אדון הנביאים משה רבינו שלא קם כמותו בישראל, שזכה להוציא את ישראל ממצרים ולהביאם לקבלת התורה בהר סיני, ואשר הראה גדולות ונצורות, ואותו ענק רוח בעומדו על סף הסתלקותו מן העולם, אין לו בפיו אלא בקשה אחת קטנה: "אעברה נא ואראה" - לראות את ארץ ישראל, לעבור בה, זוהי כל בקשתו ותו לא. ומי שלומד את הדברים האלו והם נספגים לתוך עצמותו, איך לא יאהב את ארץ ישראל?... (עפ"י יחידי סגולה)

כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג כתב מארץ ישראל, לתלמידיו בחו"ל: "אחת היא ארצנו הקדושה... האויר כאן ממש גן עדן העליון מטוהר ומצוחצח... ונשאתי את ידי בכל כוחי... להרבות ולגדל כח הקדושה והתורה והישוב הקדוש... אנחנו בונים ובונים... ובני הישיבה הקדושה לומדים ממש יומם ולילה... תראו להשתדל שיבואו ללמוד לכאן... וגם ליעץ לאברכים שיבואו להתיישב בכאן, כי בעזרה שי"ת טובה הארץ מאד מאד..."

חשיבותם של אנשי ארץ ישראל...

כאשר חזר כ"ק האדמו"ר רבי יחזקאל הלברשטאם זצ"ל מביקורו בארץ ישראל בשנת תרכ"ט, ניגש אליו תלמיד חכם שהיה גם עשיר ושאל בעצתו, האם כדאי לנסוע לארץ ישראל? יעץ לו האדמו"ר שמן הראוי לנסוע, ובשעת פרידתו ברכו האדמו"ר ואמר לו:

מכיון שהנך תלמיד חכם וגם עשיר, בודאי ימנו אותך שם לאחד מן הגבאים הממונים על צורכי הכולל. על כן הנני מזהירך מאוד מאוד לבל תבוא לזלזל באנשים הפשוטים שבכולל. שכן בארץ ישראל אפילו האיש הפשוט ביותר שאין לו כל חשיבות בעיני הבריות, חשוב הוא בשמים יותר מאותם אנשים שחשיבותם גדולה בעיני הבריות בחו"ל. וכל הפוגע בכבודו של אותו אדם פשוט בארץ ישראל עלול לאבד את שני העולמות..."

מגדולי החסידות

"אין בחורים רעים..."

בתחילת "הזמן" באחד השנים, נכנסו כמה בחורים לחדרו של הגאון רבי שמחה זיסל ברוידא זצ"ל כשכפיהם הצעה כלשהי בדבר תכנית מסויימת הנוגעת לבני הישיבה, על מנת לקבל את הסכמתו לכך.

תוך כדי דיבור נפלט מפיו של אחד הבחורים: "הרי הראש ישיבה יודע שיש בישיבה גם בחורים רעים, ולא רק טובים..."

למשמע הדברים נחרד ראש הישיבה כולו, ונתע לאחוריו כמי שנכווה ברותחין. וכשהוא פורש ידיו לצדדים אמר בקול בוטח: "לא, אין כזה דבר! אין בישיבה בחורים רעים! אין בישיבה בחורים רעים! אמנם לצד הבחורים הטובים ישנם גם טובים פחות, אבל בשום אופן לא בחורים רעים..."

נסיד ממלכת התורה

"וכי כאן המקום לדבר לשון הרע?!"

כ"ק האדמו"ר מגור בעל אמרי אמת לא הניח מעולם לאנשים שבאו אצלו, לדבר שלא בשבחה של ארץ ישראל. מעשה ביהודי שבא ושאל עצה, אם לנסוע אל קרוביו הנגידים באמריקה, כדי שיעזרו לו לספק צרכי הנישואין של בנו אשר הגיע לפרקו.

השיב לו האדמו"ר בחיוב. כי לצורך מטרה זו של נישואי הבן ראוי בהחלט שיסע. אך הלה הוסיף, שכבר ביקר פעם באמריקה ויהודי המקום לא נראו בעיניו, כשהוא ממשיך לדבר שלא בשבחים. מיד הפסיקו: "וכי כאן המקום לדבר לשון הרע?!" ולא נתנו להוסיף אפילו מלה אחת.

ראש גולת אריאל

לראות בטוב הארץ

כל ימיו השתוקק הצדיק רבי דוד משה מטשורטקוב זצ"ל לעלות לארץ ישראל, אך לא עלתה בידו.

פעם שמעו אותו מסתובב בחדרו אנה ואנה, מחוסר מנוחה, טוען ומתמרמר: רבונו של עולם! מה איכפת לך אם אעלה לארץ ישראל? מבטיח אני לך: לא אראה בה שום רע. לא אדבר סרה. לא אתרעם על שום דבר שיראו עיני, ובלבד שתעלני להתיישב על אדמת קודש...

ממענה"נ - ואתחנן

להתרחק מאנשי רשע, שלא להיות מושפע ממעשיהם ודרכם הרעה!

נלמד מהפסוק: "ויקרא משה להושע בן נון יהושע" (פרק יג-טז)

וכתב רש"י (מהמד"ר): התפלל עליו י"ה יושיעך מעצת מרגלים. וכן בפסוק "ויעלו בנגב ויבא עד חברון" (יג-כב) דרשו חז"ל בנמרא (סוטה לד): "ויבואו" מיבעי ליה? אמר רבא, מלמד שפירש כלב מעצת מרגלים והלך ונשתטח על קברי אבות והתפלל שינצל מעצת מרגלים. נמצאנו למדים, כי אף האדם הגדול ביותר, חושש מהשפעה השלילית של סביבתו. ולכן התפלל משה על יהושע, ולכן פרש כלב, והתפלל על קברי אבות שינצל מעצת המרגלים. ואם כך בגדולי עולם, על אחת כמה וכמה בכל אדם.

הסביבה משפיעה על בני אדם. לטוב או למוטב. אדם נעלה ומוסרי עלול להתקלקל בסביבה של אנשים מושחתים. וכן להיפך: אדם רשע מטיב את דרכו ומשפר את מעשיו בסביבה של בני עליה ואנשי מוסר.

אך חשוב לזכור: השפעתו המסוכנת של הרשע על הצדיק השווה עמו, עלולה להיות חזקה ואגרסיבית הרבה יותר מהשפעתו החיובית של הצדיק על הרשע (ומה עוד שהיצר הרע מסיעו). ידועים דברי חז"ל במדרש (מד"ר סג"ז) שכאשר היתה רבקה עוברת ליד בתי מדרשות, היה יעקב מפרסם לצאת.

ולכאורה יפלא: תינח יעקב שפרסם לצאת ולא יצא, משום שעשיו חסם את דרכו, אך עשיו מדוע לא יצא, מי עיכב בעדו? אלא מכאן שהרשע מוכן לוותר על העבודה זרה שלו, ובלבד שימנע מהצדיק את לימוד התורה.

עד כמה יש להזהר מהשפעתם של חברים רעים על חינוכם הטהור של ילדינו, ניתן ללמוד משרה אמנו ע"ה כפי שהביא **החפץ חיים** (בספרו עה"תזירא): כאשר הבחינה שרה אמנו בהנהגתו הקלוקלת של ישמעאל, חששה מהשפעתו השלילית על יצחק. על כן ביקשה שרה לגרש את ישמעאל מעל פני יצחק. ואמרה לאברהם: "גרש האמה הזאת ואת בנה"...

אין כל ספק - טוען הח"ח - כי אילו היה ישמעאל מתחנך בצוותא חדא עם יצחק, לא היה פרא אדם כל כך, שכן היה מושפע מיצחק. אך מאידך גיסא חששה שרה, שמא חברותו של יצחק עם ישמעאל, תשפיע לרעה על יצחק, ועל כן החליטה שרה - שהיתה גדולה מאברהם בנביאות - שהסכנה ליצחק גדולה יותר, ועד שיצחק יתקן את ישמעאל, יקלקל ישמעאל את יצחק, חלילה. לכן ביקשה לגרש את ישמעאל. ואכן הקב"ה אמר לאברהם לשמוע בקול שרה.

ומסיים הח"ח: "ומעשה אבות סימן לבנים - להשיגח על הקטנים שהמקולקלים לא יקלקלו את הטובים".

באחד מהמכתבים שכתב רבינו הגרא"מ שך זצ"ל להשיב לבחור ישיבה על שאלתו (הובא במכתבים **ומאמרים** ח"א ס"א) כתב לשואל את הדברים הבאים: "בענין הבחור שאתה חושש שיש לו השקפות אחרות, ודאי שאתה צריך להתרחק מלהתחבר אתו בכל צד שהוא, וכל שכן שלא להיות אתו בחדר אחד. כי אין הספק שאתה תשפיע עליו לצד הטוב מוציא מידי ודאי שהוא ישפיע עליך ההפך. כי יש לו הרבה המסייעים על ידו, היינו הרצונות והתאוות". עכ"ל.

רגיל היה הרב שך להביא בשיחותיו את דברי הרמב"ם (הלכות נזירות פ"ד ה"י): "מדברי סופרים שאסור לנזיר לעמוד במושב שותי יין, ויתרחק ממנו הרבה, שהרי מכשול לפניו, אמרו חכמים סביב לכרם לא יקרב". למדנו, איפוא, שגם העמידה ליד שותי היין היא מכשול למי שאסור בשתיית יין ואין זו חומרא או הידור בעלמא.

אם כן - התריע הרב שך - מה נאמר אנו? האם לעבור ברחובות העיר מותר?! האין כאן מכשול בכל עניני איסור "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם?! הרי חובה מוטלת ללכת סחור סחור ולא להתקרב ל"מושב שותי היין" שברחובות העיר. שהרי מכשול לפנינו. וצריך "להתרחק ממנו הרבה" ובכך נקיים חובה מדברי סופרים.

"סכנה רוחנית מרחפת על בנך"...

בתקופת שלטונו של הצאר הרוסי ניקולאי. כאשר הרוח הרעה של ההשכלה חדרה להרבה בתים של עשירים שומרי תורה ומצוות ועשתה בהם שמות. באותם ימים הגיע אחד מגדולי ישראל למינסק לשהות של כמה ימים, והתארח אצל אחד העשירים ונכבדי העיר.

והנה נודע לו אחרי יומיים שבעל הבית שלח את בנו ללמוד באחת מהגימנסיות הללו בפרזי, מיד ארז את חפציו כמתכוון לעזוב את הבית.

ניגש אליו בעל הבית ושאל: "למה זה עוזב הרב את ביתי כלום אין האכסניה נוחה לו?" השיב הרב: "אינני יכול לשהות כאן! נזעק בעל הבית: "מה חטא ופשע מצאתם בי כי קמתם לברוח לאכסניה אחרת?"

ענהו הרב: "מה היית עושה אם היית שומע כי בנך נחשד בפעילות מהפכנית נגד שלטון הצאר"? נבעת בעל הבית וענה: "בוודאי הייתי מוכן להשאר מחוסר כל ובלבד להשתדל לטובת בני!" "אם כן אמור לי" - שאל הרב - "היכן לומד בנך? כלום אינו לומד בפרזי המשוקצת וכי אינו מחלל שבת?" התייפח בעל הבית: "חס ושלום! בני איננו מחלל שבת!"

זעק כלפיו הרב: אבל מי הם חבריו, האם מחללי שבת? הרי על סכנה גשמית הנך מוכן לתת הכל, ואילו כשנוגע הדבר לסכנה רוחנית המרחפת על בנך בפרזי אינך חושש?! "... ואמנם קם הרב ועזב את ביתו של העשיר.

שאל אביך ויגדך

"ואבדיל אתכם מן העמים"...

פעמים רבות, לרגל הוצאתם לאור של ספריו הרבים, נזדמן לו **לחפץ חיים** לבקר אצל הצנזור הראשי מטעם הצאר הרוסי, משכיל יהודי רחוק מתורה ומצוות.

פעם, תוך כדי שיחה, נפלט מפיו של החפץ חיים המשפט: "הגויים להבדיל..." ביטוי זה הוציא את הצנזור מכליו: "אין שום 'להבדיל', כל בני אדם שוים הם", העיר ברוגז.

השיב לו החפץ חיים: "זמה בידי לעשות, והלא מקרא מלא הוא בתורה "ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי". מקרא זה לא אני כתבתיו! והלא במקרא גם הצדוקים מודים..."

לא נחה דעתו של הצנזור והוא השיב בחמת זעם: "הדברים אמורים בגויים הקדמונים, שהיו עובדי אלילים, אך לא על הגוים שבזמננו".

דחה החפץ חיים את טענתו של אותו צנזור, ובנעמיות ציטט פסוק נוסף מן המקרא: "והייתם לי סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ" (שמות יט"ה). אין זה אלא במדת היושר - אמר החפץ חיים - סוף סוף הרי היהודים מסרו נפשם למען אמונתם. הם החזיקו בתורה בשעה שהגויים אף לא אבו להציץ בה, ולא עוד אלא שעינו ורדפו את לומדיה".

ולמקורביו הוסיף ואמר: "לך והסבר להם לרשעים את משמעותו של המושג "להבדיל", אומרים חז"ל: אם אין דעה הבדלה מנין (ירושלמי ברכות ה"ב), אם אין בהם דעה של תורה, הכיצד יתפסו את המושג "להבדיל".

טללי אורות - קדושים

בין איש לרעהו

ומי כעמך ישראל

סיפורים בני זמננו

להיות חיובי / הרב נפתלי וינברג

"לעשות רצונך בלבב שלם!"

איש שיחי הציג את דבריו בנמרצות ובביטחון עמוק. מי כמוהו שזכה וזיכה את הרבים במשך שנים רבות יודע עד כמה הדברים נכונים.

* * *

רצון השם הוא ללא ספק שנהיה אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם, ועלינו מוטלת האחריות ליצור זאת. נכון, התקשורת החילונית הורסת כל חלקה טובה - אך כלפי שמיא לא נצא ידי חובה באמצעות תירוץ זה. והא ראייה שלמרות התקשורת חזרו רבבות אנשים בתשובה! ומאות אלפים התקרבו!

אם ניקח בחשבון שבארגוני הקירוב פעילים בסך הכל מספר בודד של אלפים שיודעים לקרב באהבה, נוכל לתאר לעצמנו איזו מהפכה אדירה יכולה להתחולל כאשר רבבות מאיתנו יחושו את האחריות היהודית כלפי אחינו החילוני המצוי, וכך יהיה ניתן לקרב אותנו ואת משפחתנו. כל חינוך ל"ואהבת לרעך כמוך" הינו מבורך ויכול להציל משפחות יהודיות רבות מאבדון!

* * *

נשאלת השאלה: אם נארח אצלינו את החילונים בסבר פנים יפות על מנת לקרובם, כיצד נבטיח לעצמנו שלא נהיה מושפעים מהם, ובפרט הילדים הרכים?

קודם כתיבת התשובה שאלתי שלושה אנשי חינוך, מנהל ת"ת ושני מלמדים, זה שלא בפני זה, במטרה לקבל כעין "פסק בית דין" על מה שאכתוב, וקיבלתי הסכמה מלאה ללא שום היסוס וספק.

כשמחנכים כל הזמן בצורה חיובית צריכים להתפלל על אחינו היקרים שלא זכו עדיין לראות את האור, שהניצוץ היהודי בתוכם ידלק ויראו את האמת ויתקרבו להקב"ה ולתורה, ושיזכו להבין את ה"שמע ישראל" את ה"מודה אני לפניך", מובן מאליו שלא יוחדרו מחשבות שליליות כלפי יהודים אלו ולא נושפע לשלילה מהם, כולל ילדינו הרכים.

"כמים הפנים לפנים, כן לב האדם לאדם", במצב כזה גם הם ירגישו שהם רוצים להתקרב אל היהדות השורשית, להיות כמו 'היהודים הטובים האלו' שרואים אותם באור חיובי.

* * *

מלבד כל האמור, כאשר נתבונן בעניין במשקפיים של בעלי המוסר, הביטחון העצמי שלנו יתערער לא מעט. אנחנו שזכינו לגדול על ברכי התורה ומעיינות האמונה ניתבע על כל מעשה לא חיובי שעשינו. אבל על אחינו היקרים שלא חונכו, עליהם לא יהיה תביעה? אנחנו הרי ידענו, אותנו הרי חינכו - וצדיקים הקב"ה מדקדק עליהם כחוט השערה...

סיכומו של עניין: **אפשרי לשמור על חומות של בידול גם ללא מחשבות שליליות. ומחובת כל אחד ואחד לפעול על פי הנחיות גדולי התורה לקירוב ליבם של כל בני ישראל לאביהם שבשמים!**

הסדנא בעניני עבודת המדות עם הרב נפתלי וינברג ממשיכה להתקיים בכל יום שלישי בערב, באולם של בין הכנסת "קהל חסידים" - שערי חסד ירושלים בין השעות 8.45 - 9.45

התקשר אלי יהודי ירושלמי - שידיו רב לו בפעילות ציבורית של קירוב רחוקים - והציע את עזרתו בחיזוק האחדות בקרבנו. במהלך השיחה ביקש להביא ראייה לכך שכל יהודי - באשר הוא - הינו יהודי ואין להרחיקו:

ידוע מאמר חז"ל (ויק"ר, ל' י"ב) שארבעת המינים שאנו נוטלים בחג הסוכות, הם כנגד ארבעת סוגי האנשים שבעם ישראל. **לא תרוג** יש גם טעם וגם ריח, והוא מכוון כנגד הצדיקים שיש בהם גם טעם של מעשים טובים וגם ריח של תורה. **ללולב** יש טעם (התמר שגדל בו) אך לא ריח, והוא מכוון כנגד אותם שיש בהם טעם של מעשים טובים אך לא ריח של תורה.

להדסים יש ריח אך לא טעם, והם מכוונים כנגד אותם שיש בהם ריח של תורה אך לא טעם של מעשים טובים. ואילו **לערבה** אין לא טעם ולא ריח, והיא מכוונת כנגד אלו שאין בהם לא טעם של מעשים טובים ולא ריח של תורה.

שואל המדרש: "ומה הקדוש ברוך עושה להם?" מה עושים עם אותם אנשים המשולים לערבות!! אומר המדרש: "לאבדן אי אפשר. אלא אמר הקדוש ברוך הוא יוקשרו כולם אגודה אחת והן מכפרין אלו על אלו". מה אומרים לנו כאן חז"ל? שגם את הרחוקים יש לקשור באגודה אחת!

שאלתי את היהודי: אנו הרי מתפללים ויעשו כולם אגודה אחת **לעשות רצונך בלבב שלם**, הווה אומר שלא די להיות באגודה אחת - אלא אנו גם מצפים לתקווה משותפת של "לעשות רצונך בלבב שלם"! האם אנו מעלים על הדעת שאותו שאין בו לא טעם תורה ולא ריח מעשים טובים ישאף ל"לעשות רצונך בלבב שלם"?

"תקשיב טוב למה שאני רוצה לומר לך" - הגביה היהודי את קולו והשיב - "ישנן מאחורי שנים רבות של ניסיון בתחום הקירוב ואני רוצה לומר דבר: **גם את זה שאין לו טעם תורה וריח מעשים טובים קל מאוד להביא למצב של "לעשות רצונך בלבב שלם"**! אתה רק צריך להראות לו שאתה מעריך אותו, שאתה מחשיב אותו, לדבר איתו בחום בארבע עיניים וזה יעניק לו את הרצון להיות חלק מהאגודה אחת - גם לפי המשמעות של "אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם"!

"עלינו להבין דבר פשוט: לפי תפיסתו של חילוני מהרחוב אנחנו "מתנשאים" עליו, כך הוא מרגיש. כדי להבין את תחושתו נשתמש במשל. כאשר לא מקבלים בחור לישיבה גדולה מצוינת האם התחושה היחידה שהוא מרגיש היא 'למה אני עדיין לא ראוי להתקבל לשם?' 'מדוע לא זכיתי להתעלות יותר בישיבה קטנה?' או שמא מתגנבות ללב גם תחושות של כעס... וחלילה אפילו של שנאה כלפי אלו שחסמו בפניו את השער!..."

"וכעת נחזור לנמשל: חילוני מצוי יודע שאנו שומרים ממנו מרחק, והוא מפרש זאת בטעות כהתנשאות גרידא. זה כמובן מעורר בו רגשות כעס וכו'. במצב זה הוא בונה בנפשו חומת הגנה לא רק כלפי הדתיים אלא גם כלפי מה שהם מייצגים; היינו התורה ומצוותיה. והנה, כאשר פוגש החילוני המצוי אדם שומר תורה ומצוות שמתייחס אליו אחרת, הוא משנה עד מהרה את דרכו! הוא אשר אמרנו: גם את זה שאין לו טעם תורה וריח מעשים טובים קל מאוד להביא למצב של